

Особливості розвитку ІТ-компаній у сучасних економічних реаліях

Ярослав Процько

*аспірант 1 року навчання, спеціальність 051 «Економіка»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
email: ProtskoYO@krok.edu.ua,
ORCID: 0009-0000-7649-245X*

Ольга Пилипенко

*науковий керівник, к.е.н., доцент,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна*

Анотація. У тезах розглянута динаміка ринку ІТ-послуг України та вплив Російської агресії на діяльність ІТ-компаній.

Сфера інформаційних технологій протягом кількох останніх десятиліть генерувала значні досягнення, ставши одним із лідерів створення доданої вартості та внутрішнього валового продукту. Висока оплата праці в ІТ-компаніях, прив'язана до валюти, достатньо низький поріг входу для молоді-випускників навчальних закладів, щорічні значні темпи зростання виручки, як правило, експортна орієнтація зумовлюють привабливість роботи в ІТ-секторі. Однак, навіть за таких сприятливих умов переважна більшість ІТ-компаній відчували на собі руйнівну силу російської агресії, що проявилось у зниженні показників ділової активності, фінансового стану, обсягів експорту та грошових надходжень. Тому важливо визначити напрями подолання впливу негативних факторів на діяльність ІТ-компаній, адже, незважаючи на складну ситуацію, галузь і надалі вважається надзвичайно перспективною.

Метою роботи є дослідження особливостей діяльності ІТ-компаній, які склалися на сучасному етапі розвитку економіки країни.

Ринок інформаційних технологій України є одним із провідних центрів розробки програмного забезпечення у Східній і Центральній Європі. Так, у 2022 р. ІТ-сектор забезпечив 3,5% ВВП України [1], а валютні надходження від його діяльності склали 7,34 млрд дол. США [2]. Обсяг експорту збільшився на 400 млн дол. США (5,8%) у 2022 р. порівняно з 2021 р. За даними НБУ, у структурі загального експорту послуг з України у 2022 р. частка комп'ютерних послуг зросла на 7,7% та становила 45,5%, порівняно з попереднім роком.

Як свідчать дані [3], експорт ІТ-послуг з України в першому півріччі 2023 року скоротився на 9,3% і склав 3,4 млрд дол., порівняно з аналогічним періодом минулого року. У першому кварталі 2023 року експорт ІТ-послуг з України знизився на 16% і склав 1,68 млрд дол., порівняно з 2022 роком. Такий же обсяг було зафіксовано і у першому кварталі 2023 року.

Слід зазначити, що ситуація могла би бути значно гірша, якби не комплекс заходів, проведених більшістю ІТ-компаній, що вигідно відрізняє їх від підприємств, які діють в інших сферах економіки. Мова йде про релокацію бізнесу, завдяки якій вдалося зберегти робочі місця та результативність діяльності. Близько 70% компаній переїхали в інше місце у межах країни або за кордон. В

Україні релокація більшості ІТ-компаній відбулася у західні області. Лише 5% компаній закрили офіси, а за кордон частково або повністю перемістилися 42% компаній [4].

Російська агресія суттєво змінила регіональну структуру ІТ-галузі. Найбільшими ІТ-кластерами до початку широкомасштабного вторгнення були Київ та Харків. Дві третіх сумарного чистого доходу, задекларованого ІТ-компаніями України в 2022 році було сконцентровано у столиці України – 123,7 з 184,4 млрд грн. Саме в місті Києві офіційно зареєстровано 3013 (52,4%) компаній зі сфери інформаційних технологій з відомою ненульовою виручкою, яку було згенеровано впродовж 2022 року [3].

Якщо Києву вдалося відстояти позицію лідера в ІТ-галузі, то на друге місце вийшли Львів і Львівська область – 10,4% від усіх доходів, Харків і Харківська область – 8,1%, Дніпро і Дніпропетровська область – 4,2%, Вінниця і Вінницька область – 3,4%, Одеса і Одеська область – 1,7%.

Отже, можна визначити чинники, які суттєво впливають на розташування і концентрацію ділової активності у ІТ-секторі України:

- зосередження освітньо-наукових центрів у великих містах з постійним припливом кваліфікованих та англійськомовних фахівців;
- критична маса системоутворюючих ІТ-компаній, які формують попит на ринку праці та забезпечують безперервний потік високооплачуваних замовлень;
- розвиток міської ІТ-екосистеми на базі об'єднання зацікавлених учасників та стейкхолдерів навколо спільних інтересів та економії витрат на масштабах;
- активна міська політика і високий рівень урбаністичного комфорту, якщо ІТ-сектор розглядається муніципальною владою як пріоритетний стратегічний напрям розвитку громади [1].

Таким чином, ІТ-сектор у сучасній економіці залишається пріоритетним напрямом для досягнення стратегії максимальної макроекономічної стабільності завдяки забезпеченню продуктивної зайнятості та можливості закласти фундамент фінансової бази для повоєнної відбудови.

Ключові слова: ІТ-компанія, ІТ-сектор, інформаційні технології, ІТ-послуга.

Список використаних джерел

1. Фактор успіху. URL: <https://forbes.ua/innovations/faktor-uspikhu-visim-lideriv-ukrainskogo-it-biznesu-pro-rezultati-2022-go-i-te-kudi-rukhatimetsya-rinok-28022023-11995> (дата звернення 19.10.2023).
2. ІТ-індустрія - єдина зростаюча експортна галузь в Україні. URL: <https://itukraine.org.ua/updated-data-it-industry-is-the-only-growing-export-industry-in-ukraine.html> (дата звернення 20.10.2023).
3. Корнилюк Р. Розвиток ІТ в Україні: поточна ситуація та перспективи. URL: <https://blog.youcontrol.market/rozvitok-it-v-ukrayini-potochna-situatsiia-ta-pierspektivi/> (дата звернення 19.10.2023).
4. Як працюють українські ІТ-компанії під час війни: релокація та нові проекти. URL: <https://dailylviv.com/news/osvita-i-nauka/yak-pratsuyut-ukrayinski-it-kompaniyi-pid-chas-viiny-relokatsiya-ta-novi-proiekti-107536> (дата звернення 20.10.2023).